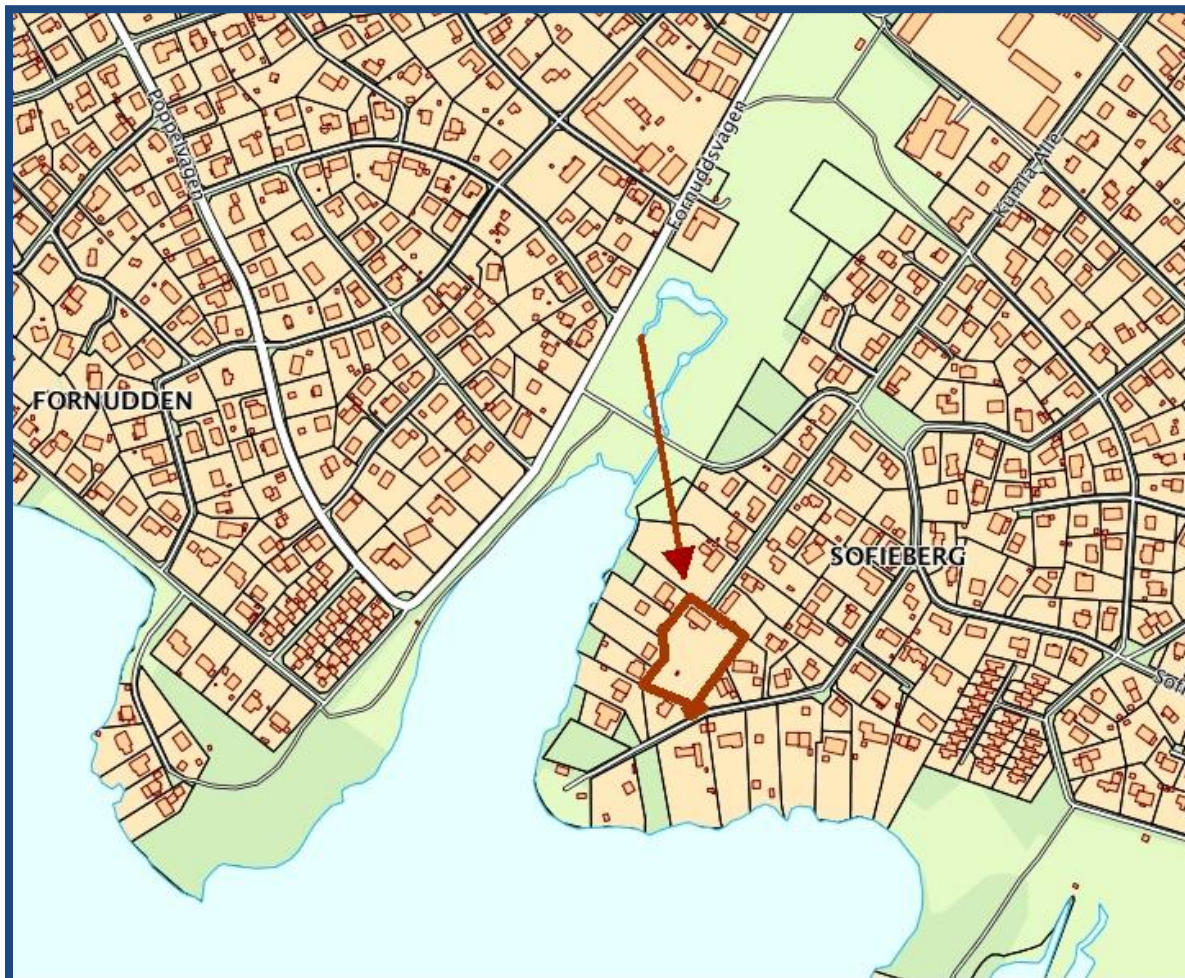

Detaljplan för

KUMLA HERRGÅRD, Kumla 3:726

Trollbäcken, Tyresö kommun, Stockholms län

Granskningsutlåtande

Tyresö kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen • 135 81 Tyresö
Tel 08-5782 91 00 • Fax 08 5782 90 45
plan@tyreso.se • www.tyreso.se

Innehåll

OM DETALJPLANEN	3
Syfte med planen.....	3
Plan- och bygglagen	3
OM SAMRÅDET	3
Så här har samrådet gått till	3
Sammanfattning	3
Ändringar i planen efter granskningen.....	4
Synpunkter på planen som inte är tillgodosedda.....	4
Lista över yttranden	5
INKOMNA SYNPUNKTER OCH SVAR	6
Statliga och regionala myndigheter och förbund	6
Intresseorganisationer	6
Enskilda som bedöms som sakägare.....	9
Övriga enskilda.....	10

OM DETALJPLANEN

Syfte med planen

Detaljplanens syfte är att säkerställa herrgårdens och parkens kulturmiljövärden genom planbestämmelser samt att ändra användningen - som idag är bostäder - till verksamheter som är lämpliga och så att pågående verksamhet ges planstöd. Planarbetet ska även leda till att gällande plans byggrätt, tillfartsväg och gångstråk anpassas till vad som bedöms lämpligt för kulturmiljövärdet, för platsens naturförhållanden och för dess fortsatta utveckling.

Plan- och bygglagen

Detaljplanen har tagits fram enligt plan- och bygglagen, PBL (SFS 2010:900) i sin lydelse fr o m januari 2015.

OM SAMRÅDET

Så här har samrådet gått till

Förslaget var på samråd under våren 2015 och utställt för granskning under tiden 7–29 september 2015. Granskningshandlingarna har funnits tillgängliga på kommunens servicecenter, bibliotek och på hemsidan. Kungörelsen har annonserats i lokaltidningen Mitt i Tyresö.

Sammanfattning granskningskedet

Under granskningstiden har totalt 10 yttranden kommit in. Av yttrandena är 6 st från remissinstanser i form av myndigheter, företag eller föreningar. Inkomna synpunkter redovisas i detta dokument tillsammans med kommunens kommentarer nedan. En del av synpunkterna har sammanfattats eller förtydligats. Alla yttranden i sin helhet finns tillgängliga på samhällsbyggnadsförvaltningen. Samrådsredogörelsen finns, tillsammans med planhandlingarna, på kommunens hemsida.

Kort sammanfattning av synpunkterna i yttrandena:

Naturskyddsföreningen och Trollbäckens Egnahemsförening (TEF) liksom samtliga privatpersoner som yttrat sig vill att ny byggrätt och ny reservparkering utgår ur planförslaget. I inläggen från TEF, Naturskyddsföreningen samt H. Palmer m fl krävs att användningen K₁ (kontor) stryks. TEF och Naturskyddsföreningen föreslår att fastigheten i planen betecknas som parkmark. Rolf Allgulander (liksom Marie Altus) hävdar betydande olägenhet och värdesänkning för Allgulangers fastighet Kumla 3:1663 samt att avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen inte gjorts på ett riktigt sätt. Samtliga privatpersoner som yttrat sig samt TEF hänvisar även till sina respektive yttranden i samrådsskedet.

Kort sammanfattning av hur samhällsbyggnadsförvaltningen ställer sig efter samrådet och vad som görs i fortsatt arbete: De synpunkter som gäller att ny byggrätt och reservparkering ska utgå tillgodoses inte. Plankartan kompletteras något avseende den nya byggrätten för bättre inpassning i kulturmiljön.

Ändringar i planen efter granskningen

- Bestämmelsen om den nya byggrättens (logibygnadens) takmaterial revideras till: enkupigt lertegel, svart slätplåt eller vegetationstak. Lägsta takvinkel införs, 23-30 grader.
- Veranda och komplementbyggnad ges tak- och fasadmaterialbestämmelse.
- Beskrivningen kompletteras beträffande rekommendation att hasselbuskar planteras i området närmast tomtgräns i samband med utnyttjande av ny byggrätt. Detta för att bidra till parkvegetation, dagvattenhantering och minskad insyn.
- Beskrivningen kompletteras vad gäller radon och förorenad mark

Synpunkter på planen som inte är tillgodosedda

Det har kommit synpunkter och klagomål på planen som kommunen inte har för avsikt att gå till mötes. Dessa är i huvudsak

- att reservparkeringen ska utgå
- att byggrätt för ny byggnad ska utgå
- att användningsbestämmelsen K (kontor) ska utgå
- att planen ska omfatta ett större område nordost om herrgårdsbyggnaden
- att fastigheten ska planeras som allmän platsmark och att strandskyddet inte ska upphävas

Sammanfattning samrådsskedet

Totalt kom 15 yttranden in under samrådstiden. Länsstyrelsen var positiv till planförslaget och att en kulturmiljöbedömning upprättats samt framförde några detaljsynpunkter.

Närboende samt lokala intresseföreningar vände sig kraftfullt mot den nya byggrätten och reservparkeringen. Man ansåg att dessa åtgärder förvanskar den kulturhistoriska miljön och platsens naturvärden. Många vände sig mot ett eventuellt framtida privat ägande av herrgården. I flera yttranden påminde man om det omfattande ideella arbete som lagts ner vid herrgårdens renovering och även förvaltning och att detta arbete var avsett att gynna det allmänna. Restaurangoperatören önskade fler parkeringsplatser, större nybyggnad samt tillbyggnadsmöjlighet.

Se samrådsredogörelsen för redovisning av yttranden som inkom under samrådstiden samt kommunens kommentarer till dessa.

Efter samrådet reviderades planen på några punkter som gällde bättre skydd av natur samt mot störningar. Den nya byggrätten utökades något till ytan samtidigt som byggnadshöjden sänktes.

Lista över yttranden

Nedan förtecknas alla som inkommit under granskningskedet samt, med mindre bokstäver, även de som inkommit under samrådsskedet.

Inkomna synpunkter	Granskningskedet	Datum	Samrådsskedet
Statliga och regionala myndigheter och förbund			
Länsstyrelsen	Ej synpunkt	2015-09-30	Synpunkt
Trafikverket	Ej synpunkt	2015-09-09	Ingen synpunkt
Trafikförvaltningen SLL	Ej synpunkt	2015-09-22	-
. Lantmäteriet	-		Synpunkt
. Vattenfall	-		Synpunkt
. FTI, Förpacknings- och tidningsinsamlingen	-		Ingen synpunkt
. TeliaSonera Skanova Access AB	-		Synpunkt
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	Synpunkt		-
Intresseorganisationer			
Naturskyddsföreningen Tyresö	Synpunkt	2015-09-28	-
Trollbäckens egnahemsförening gm Svante Berg, (Orrv 13)	Synpunkt	2015-09-29	Synpunkt
Trollbäckens egnahemsförening gm Svante Berg	Tilläggs-synpunkt	2015-09-29	
. Tyresö hembygdsförening gm Alf Hasselgren ordf (Vårlöksv)	-		Synpunkt
Privatpersoner			
. Christine Keller och Rowan van der Merwe, hyresgäster/restaurangoperatörer, Kumla herrgård	-		Synpunkt
Rolf Allgulander, Kumla 3:1663, Herrgårdsv 12B	Synpunkt	2015-09-27	Synpunkt
Börje Gustavsson, Kumla 3:714, Herrgårdsvägen13	Synpunkt	2015-09-28	Synpunkt
Marie Altus, Kumla 3:730 (Herrgårdsvägen 10C)	Synpunkt		Synpunkt
Henrietta Palmer (Almst 8), Lena Öhrlund (Poppelv 16A), Kjell Fridlund, (Ängslycke v 5)	Synpunkt	2015-09-28	Synpunkt
. Paul Heveus, Kumla 3:731, Herrgårdsvägen 12A	-		Synpunkt
. Ulla-Carina Sellergren, Kumla 3:1052, Herrgårdsv 14, Marja Palmer och Björn Palmer, Kumla 3:713, Herrgårdsv 15	-		Synpunkt
. Birgitta Lindholmer, Herrgårdsv 8	-		Synpunkt

INKOMNA SYNPUNKTER OCH SVAR

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Synpunkt från Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Förbundet tillstyrker planförslaget och påpekar följande:

- Markradonundersökning bör utföras innan val av grundläggningsmetod görs, alternativt grundläggs byggnaden som radonsäker. Kontrollmätning av inomhusluften bör göras när byggnaden färdigställts och varmhållning sker under vinterhalvåret.
- Vid eventuellt påträffas misstänkt markförorening ska verksamhetsutövaren kontakta Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Svar: Synpunkterna noteras och inarbetas i planbeskrivningen.

Intresseorganisationer

Naturskyddsföreningen Tyresö

Park och strandskydd

Naturskyddsföreningen påpekar att kommundelen betecknas som bristområde i gröstrukturplanen, att där inte finns en högkvalitativ kommunalpark och att fastigheten Kumla herrgård utgör en befintlig, idag allmänt tillgänglig grön miljö med hög värdefaktor för de boende i området. Man vill att den värdefulla kulturmiljön ska bevaras, skyddas och vårdas. Därför anser man att hela fastigheten bör få ändrad användning till parkmark.

Vidare hävdar man att strandskyddet inom planområdet ska bevaras.

Svar: Enligt Boverkets allmänna råd kap 3.1 kan inom parkmark endast finnas byggnader och anläggningar som behövs för parkens skötsel. Kumla herrgård måste således utgöra kvartersmark. Kommunen är inte beredd att avsätta en del som parkmark utan anser att fastigheten ska bestå som helhet.

Kumla herrgård är planlagd som kvartersmark för bostäder sedan 1955. Strandskyddet inom området har därigenom varit upphävt. Det återinträder visserligen då ny plan görs och måste upphävas enligt Miljöbalkens regler. Men att ha kvar strandskyddet inom kvartersmark har inte bedömts rimligt. Anledningen är att fastigheten ligger väl avskild från strandlinjen av annan bebyggelse, vilket gör att det inte längre är relevant att hävda strandskyddsintresset på platsen (detta utgör nr 2 av de särskilda skäl som kan åberopas enligt Miljöbalken kap7§18c).

Ny byggrätt

Naturskyddsföreningen anser att den tänkta byggrätten ska utgå och befintlig vegetation istället bevaras och vårdas. Man anför att byggrätten från 1955 för bostadshus ska anses förverkad eftersom den omfattar även en intilliggande fastighet 3:1052 och därför ej är genomförbar.

Vegetationstak som takbeläggning på den nya byggnaden anser man dessutom inte är särskilt kulturhistoriskt.

Svar: I planuppdraget har ingått att utreda förutsättningarna, i förhållande till kulturmiljövärdena, att uppföra byggnad för boende som komplement till verksamheten istället för den avstyckningsbara villatomt befintlig plan angav. Därigenom, har det bedömts, kan möjligheterna öka att långsiktigt driva en verksamhet inom fastigheten med mindre risk och påverkan för att negativt påverka kulturmiljöintresset än om huvudbyggnaden skulle utgöra enda lokalmöjligheten. Anledningen till att kommunen valt lägga in en ny byggrätt inom herrgårdsfastigheten är att man bedömt det möjligt med en byggnad som underordnar sig och förhåller sig till mangårdsbyggnaden och som rentav kan stärka trädgårdens rumslighet. Byggrätten är utformad med hänsyn till detta genom disposition, skala och utförande, vilket regleras i detaljplanen.

Beträffande den nya logibygnadens takbeläggning håller kommunen med om att det är viktigt att byggnaden och dess tak passar in i den kulturhistoriska miljön. Även om inte vegetationstak har en kontinuerlig historisk förankring så kan det anses passa in i sluttningens naturmiljö. Dock kan även andra beläggningar vara väl så lämpliga med hänsyn just till kulturmiljön. Därför införs planbestämmelse om lägsta – såväl som högsta – taklutning samt utökas bestämmelsen om takmaterial – förutom vegetationstak – med enkupigt lertegel och svart slätplåt.

Reservparkering

Föreningen vill att den planerade parkeringsplatsen på f d boulebanan ska utgå eftersom man hävdar att den förstör en stor del av parken.

Svar: Kommunen anser att reservparkeringen kan vara angelägen för att en verksamhet som t ex restaurangrörelse ska kunna fortleva. Planen ger därför denna möjlighet men kräver inte alls att parkeringen kommer till stånd. Bedömningen är att denna parkeringsmöjlighet är skonsammare mot miljön än om t ex den befintliga parkeringen skulle byggas ut med stödmur i sluttningen för att rymma två rader bilar.

Trollbäckens egnahemsförening gm Svante Berg, (Orrv 13)

Trollbäckens egnahemsförening inleder med att sammanfatta de synpunkter som ingavs i samrådskedet. Man var bl a kritisk mot samrådssidens längd samt ansåg att den nya byggrätten borde utgå ur planen.

Föreningen pekar på Kumla herrgårds stora historiska värde som ursprungsfastighet för Trollbäcken. Man hävdar att Tyresö kommun idag är ett nybyggarsamhälle som i stort saknar historisk och kulturell kunskap om sin bakgrund och att de två fastigheter som ännu finns kvar i kommunen är Tyresö slott och Kumla herrgård. Intresset för ett bevarande manifesterades i Kumla Herrgårds Bygdeförenings renoveringsarbete på 1980-talet och förvaltning under en 18-årsperiod därefter.

Användningsbestämmelsen

Trollbäckens egnahemsförening anser det mycket viktigt att Kumla herrgård tillförsäkras en publik användning. En ny detaljplan ska ge förutsättningar för en verksamhet som ger allmänheten tillträde till den kulturhistoriska miljön för både byggnad och park, t ex restaurang- eller kaféverksamhet. Att tillåta kontorsanvändning öppnar för försäljning och därmed privatisering. Detta skulle innebära en kapitalisering av Trollbäckenbornas ideella arbete. Man anser det riktigt att dagens B tas bort samt hävdar att K ska utgå.

I ett tilläggsyttrande anför föreningen att man ansluter sig till Naturskyddsföreningens yttrande och vill att kommunen prövar tillämpligheten av att skydda Kumla herrgårdsområde som allmän plats istället för kvartersmark.

Svar: Kommunen har bedömt att Kumla herrgård har ett lokalt – om än stort – kulturhistoriskt och historiskt värde. Det är viktigt att detta värde inte förvanskas genom t ex ovarsam renovering, planens skyddsbestämmelser syftar till att säkra detta. Kommunen har bedömt det angeläget att ta bort bostadsanvändningen då erfarenheten säger att användning som bostad kan föra med sig långtgående förändringar som kommunen inte får inblick i. I övrigt har bedömts angeläget att få med ett så brett spektrum som möjligt av användningsområden för att inte försvåra för olika möjligheter till ansvarsfull användning och förvaltning som kan uppstå i framtiden.

Beträffande allmän-plats-användning se svar till Naturskyddsföreningen angående Park och strandskydd, första stycket.

Ny byggrätt

Trollbäckens egnahemsförening kritiserar prövningen av den outnyttjade byggrätten från 1955 års plan. Man anser prövningen bristfällig och skälet för byggrätten ohållbart.

Svar: I planuppdraget har ingått att utreda förutsättningarna, i förhållande till kulturmiljövärdena, att uppföra byggnad för boende som komplement till verksamheten istället för den avstyckningsbara villatomt befintlig plan angav. Därigenom, har det bedömts, kan möjligheterna öka att långsiktigt driva en verksamhet inom fastigheten med mindre risk och påverkan för att negativt påverka kulturmiljöintresset än om huvudbyggnaden skulle utgöra enda lokalmöjligheten.

Anledningen till att kommunen valt lägga in en ny byggrätt inom herrgårdsfastigheten är att man bedömt det möjligt med en byggnad som underordnar sig och förhåller sig till mangårdsbyggnaden och som rentav kan stärka trädgårdens rumslighet. Byggrätten är utformad med hänsyn till detta genom disposition, skala och utförande, vilket regleras i detaljplanen. Kommunen anser att de förutsättningar som uppdraget gällde därmed är tillfredsställande utredda.

Ägandet samt utökning av herrgårdsmiljön

Föreningen anser att Kumla herrgård ska förbli i kommunens ägo och förvaltas på ett för allmänheten relevant sätt. Man föreslår även att kommunen ska långsiktigt verka för att fastigheterna norr om huvudbyggnaden köps in eftersom flygelbyggnader som en gång tillhört herrgården där finns respektive har funnits.

Svar: Vem som äger fastigheten är inte en planfråga och kan inte hanteras genom detaljplanen. Det är en fråga som avgörs politiskt genom bedömning av kommunens möjligheter till långsiktig förvaltning samt budgetprioriteringar i förhållande till hela kommunen.

Kommunen anser att Kumla herrgård har ett stort – men främst lokalt - kulturhistoriskt och historiskt värde. Detta därför att dels byggnaden till delar inte är helt autentisk utan – om än med omsorg och kunskap – återskapad, och dels eftersom det inträngda läget ger små möjligheter till stora besöksströmmar. Kommunen bedömer därför inte att dess värde som besöksmål motiverar en drift genom offentliga medel. Synpunkterna om att utvidga herrgårdsområdet noteras men behöver byttas utanför detta planarbete. Det finns inte motiv för att utöka planområdet att gälla fastigheter som involverar ytterligare fastighetsägare i planarbetet.

Samrådsprocessen

Föreningen har begärt utökad samrådstid samt efterlyst en dialog mellan de politiska partierna och medborgarna, och man beklagar att kommunen inte tycks ta till sig av kommuninnevånarnas synpunkter.

Svar: Planprocessen överensstämmer med de krav som ställs i Plan-och bygglagen.

Enskilda som bedöms som sakägare

Synpunkt från Rolf Allgulander, Kumla 3:1663

Enskilda och allmänna intressen

Rolf Allgulander Kumla 3:1663 hävdar att det inte kan betraktas som ett allmänt intresse att det kan bedrivas en hotell-, konferens- och restaurangverksamhet vid Kumla herrgård. Det är istället ett enskilt intresse som motiveras av operatörens önskemål. Han hänvisar till de rättsfall han anförde i sitt samrådsyttrande och menar att kommunen underlåtit att göra den väl avvägda bedömningen mellan enskilda intressen som avses enligt PBL.

Man hävdar att det är rimligt att kommunen utreder den ekonomiska bärigheten i att uppföra en hotellbyggnad med ett tiotal rum. Utredningen bör redovisas för kommuninvånarna och göras för att väga olika enskilda intressen mot varandra. Detta för att säkerställa en balans mellan olika enskilda intressen såsom PBL avser.

***Svar:** Kommunen anser att det är viktigt att Kumla herrgårds kulturhistoriska värde bevaras. Hur detta sker är en fråga om förvaltning och en bedömning som har att göra med politiska beslut och budgetprioriteringar. Bedömningen beträffande Kumla har varit att fastighetens förvaltning inte ska förutsättas ske långsiktigt genom allmänna medel. Det måste då, för att bevara herrgården, skapas förutsättningar för en ekonomiskt bärkraftig användning vilket är skälet till planens utformning. Kommunen anser att intresset av att herrgården består och att allmänna medel inte måste förutsätta detta, väger tyngre än den olägenhet för grannar som uppstår i och med att en byggnad kan uppföras.*

Olägenheter

Man hävdar att det lugna och tätbebyggda bostadsområdet riskerar att störas av en hotellverksamhet mitt i området.

Den nya byggnaden, anser man, innebär en sådan betydande olägenhet som avses enligt PBL 2 kap 9§. Stor värdeminskning befaras för den egna fastigheten från och med att planen vinner laga kraft. Frågan om insyn och placering från hotellbyggnaden måste lösas nu, eftersom detta inte går att påverka under bygglovsprocessen. Man anser att det räcker ej att hänvisa till sedvanliga avstånd för placering av byggnader – ytterligare överväganden måste göras.

Man noterar att hotellet enligt planbeskrivningen inte kommer ha entréer åt Kumla 3:1663, men att restauratören under planarbetet har velat ha frukostaltan åt öster och Kumla 3:1663.

De bedömda olägenherna består främst av

- Integritetskränkande insyn pga. nivåskillnaden och närheten mellan byggnaderna -det blir insyn från hotellbyggnaden ned mot kök, vardagsrum och öppning till badrum.
- Insyn i hela trädgården.
- De träd som ska ersätta de avverkade träden öster om hotellet, kan inte minska insynen, eftersom ädellövträd saknar löv nedtill.
- Risk för störningar även nattetid, särskilt då de egna sovrummen vetter mot hotellbyggnaden.

***Svar:** Kommunen instämmer i att situationen blir förändrad om en ny byggnad kommer till. Inom tätbebyggt område är sådana förändringar inte att betrakta som orimliga. Då planen utformats med hänsyn till platsen och närboende anser kommunen att rimliga åtgärder vidtagits.*

Platsens natur samt estetiska och kulturhistoriska värden:

Kulturmiljön med herrgården, parken och den lummiga karaktären förstörs av reservparkering och en ny byggnad. Man hävdar att den nya byggnaden blir alltför stor för området och måste sättas i relation till hur den kommer upplevas från Herrgårdsvägen. Påverkan på närmiljön och landskapsbilden blir sämre än med byggrätten i 1955 års plan.

Gestaltningen har inte visats tillräckligt. Stora schaktningsarbeten i samband med byggnation kommer motverka skydd av natur och platsens lummiga karaktär.

Det borde vara förbud mot trädfällning, en lovplikt för träd vars omkrets är mer än 0,3 meter borde införas. Kravet borde gälla även inom byggrätten.

Svar: Då planen utformats med hänsyn till platsen och närboende anser kommunen att rimliga åtgärder vidtagits. Beträffande utformningen kommer i bygglovskedet krav på anpassning av färg och utformning att ställas enligt planbestämmelserna samt PBL, kap 2.

Synpunkt från Börje Gustavsson, Kumla 3:714, Herrgårdsvägen13

Man hänvisar till tidigare yttrande (främst kritik mot och ifrågasättande av reservparkering och ny byggnad). Man vill att Kumla herrgård ska bevaras till varje pris. Det kulturhistoriska värdet består i byggnad med omgivande parkområde. Miljön här är en självklar helhet och beskrivs ofta som vacker och naturskön.

Man protesterar mot den antagna skövlingen av träd och park och jämför med hur Tyresö Slott skulle påverkas av samma typ av parkering och nybyggnation.

Svar: Kommunen instämmer i att det är viktigt att Kumla herrgård bevaras. Man anser dock att ny byggnad och reservparkering är möjliga att genomföra enligt planen utan att betydande skada för det kulturhistoriska värdet uppstår. För utförligare motiveringar hänvisas till samrådsredogörelsen.

Övriga enskilda

Synpunkt från Marie Altus, Kumla 3:730, Herrgårdsvägen 10C

Man hävdar att det är kommunens ansvar att vårda kulturarvet. Därför bör kommunen hålla nere herrgårdens hyra så att restaurangverksamheten kan drivas utan utbyggnad med övernattningsboende. Om hotellverksamhet behövs kan det byggas på någon annan av kommunens fastigheter som ligger i närheten.

Marie Altus påminner om att många privatpersoner och ideella föreningar har lagt egna pengar och tid på att upprusta Herrgården. Hon anser det ledsamt att kommunen inte bryr sig om de inkomna yttrandena och bestämt sig för att klubba förslaget. Förslaget innebär stora negativa konsekvenser för flera parter och upplevs som meningslöst, eftersom samrådssynpunkterna inte beaktas. Kommunen bryr sig inte om värdeminskningen av Kumla 3:1663, hävdar man, utan ger istället näringsidkaren fördel.

Svar: Se svar till Rolf Allgulander ovan.

Synpunkt från Henrietta Palmer, Almst 8, Lena Öhrlund, Poppelv 16A, Kjell Fridlund, Ängslycke 5

H Palmer m fl hävdar att planändringen görs utifrån en enskild privat aktörs – hyresgästens - intressen. Och en försäljning av fastigheten innebär att det som varit allmänt – skapat och finansierat av ideella händer och engagemang för det gemensamma framtida – kapitaliseras av privata intressen. Man saknar dessutom marknadsekonomiska undersökningar beträffande den föreslagna nybyggnaden.

Man påpekar att planförslaget uppenbarligen endast görs för att kunna ändra ägandeförhållandet och anser att ett betydligt enklare och billigare sätt för kommunen att säkra verksamheten såsom den bedrivs idag, hade varit att garantera en hyra som möjliggör en restaurangverksamhet utan den planlagda tillbyggnaden.

Planförslaget innehåller ingen trygghet för varken de kulturhistoriska värdena eller allmänhetens tillgång till den denna idag allmänna plats. Det enda som garanteras för allmänheten är ett allmänt gångstråk. Byggrätt och parkeringsplats våldför sig på den kulturhistoriska miljön.

Man hävdar att K för kontor ska tas bort ur planförslaget, eftersom denna användning riskerar att inte trygga allmänhetens tillträde.

Man vill att planändringarna som görs ska säkra hela den kulturhistoriska miljön, alltså parken i sin helhet, allén och den existerande flygelbyggnaden. Kommunen bör inte se den demokratiska processen som ett nödvändigt ont, utan en chans för medborgarna att ge sin röst hörd. Man anser att kommunen borde lyssna mer på det lokala kunnandet om platsens historia.

***Svar:** Vad gäller ägandet är detta inte en planfråga men synpunkter angående detta har tidigare bemötts i samrådsredogörelsen. Vad gäller användningen har kommunen bedömt det som angeläget att få med ett så brett spektrum som möjligt av användningsområden för att inte försvåra för olika möjligheter till ansvarsfull användning och förvaltning som kan uppstå i framtiden.*

Genom planens skyddsbestämmelser säkerställs vad som gäller vid renovering och ombyggnad av herrgårdsbyggnaden och för skötsel av marken. Genom det i planen säkerställda gångstråket, som passerar utefter trädgården och tätt intill en eventuell ny byggnad skapas bestående möjligheter för allmänheten att uppleva Kumla herrgård och dess kulturmiljö utombus.

Se även svar till Rolf Allgulander ovan.

--